Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus ascetico-theologicus de conscientia erronea - Cod. Ettenheim-Münster 75

Cartier, Jean-Baptiste

[S.l.], 1733

Fragmente

urn:nbn:de:bsz:31-108631

Visual Library

Zdo ostendemq iudicium esse actum intellectus, non voluntatis

et quidem p

3. 2do propriet

4. 3. de propos

5. 4. de variis

6. 5. quid sit

7. ostendemq propo re in falsam.

Verne

Natura

Nota oratio
quæ puris ex
verbo conne
quæ verbum
studet. orat
zplex est, en
enuntiativa
aut falsum
phylosophq. n
nec verum ne
yplex vulgo
ativa ut: o
rogativa ut:
ut veni huc.
logici studere
orationem no
curant, quia
est, unam co
hic definitio,
est.
Enuntiatio seu
quæ verum vel f
affirmativa au
revig oratio

...ia corpori et
...ritg cum loco
...oro vel quadrato
...el rotundus
... quamquam
...t certa dis-
...onveniat corp.
... partes habeat.
... sunt accidentia
...nia cum utrumq
...ermanere vel
...transire
...dens utriqs
...m possit corpg
... vel non esse
... continetur
...m nullum est
...ligiod horum
...stituunt, re-
...ter huiusmodi accidentia potius modi a nobis nuncupari
...bimus

...a Logices.

...peratione
...huiq tractat.
...m esse iudicium,
... propositio aut
...esse. De
...explicanda
...propositionis in-
...iudicium

De hac 2da mentis opera-
tione quae a Dialecticis judi-
cium et propositio seu enuntia-
tio nominari consuevit, quinq
nobis sunt explicanda.
et quidem 1mo naturam pro-
positionis indagabimus.
2do explicabimus an sit actus sim-
plex
...agabimus.

ponitur autem inter accidens
spiritui communia, quia
correspondeat, correspondet
vel rotundo, et per hoc
vel quadratus dici pote
si signatur figura ut
positio partium soli
pori, cum solum cor
6 Motus et quies etia
corpori et spiritui com
possit in eodem loco
ad diversa successive
5 Unio est etiam acc
substantiae comune,
et anima hominis esse
unita.
Tandem in hac divisione
omne omnino accidens,
accidens, quod ad a
quae totas categorias c
vocari non possit. An
debuissent sub loco vid

Pars Secun

De

Zda Mentis

9 Dictum est ab initio
Zdam mentis operation
quae alias a Dialectici
enuntiatio nominari co
qua sed nobis sunt
et quidem 1.mo in naturam
~~indagabimus Zdo quaeremus~~

~~nis in naturam indagabimus.~~
les eius inquiremus.
onibus complexis tractabimus.
opositionum speciebus disseremus.
finitio et divisio elucidabimus.
tionē semel verā non posse transi=
pus 4.

De
udicij, seu Propositionis.
em esse zpliciem, alteram
terminis constat, nullo
is, ut homo albus. altera
aliquod habet. ut Petrus
quae habet aliquod verbum
untiativa scilicet, et non
enuntiativa verum,
significat: ut Socrates est
n enuntiativa propriè
falsum significat, et
signatur, nimirum voc=
ette huc adsis: inter=
n dixisti imperativa
optativa, ut ô utinam
nt.
enuntiativa logici non
veritati aperiendo inepta
sideranti enuntiativa, cuius
materia, et forma tradenda
propositio definitur oratio
esse significat vel oratio
negativa alicuius de alio, vel
iudicativa.

vis prudentia et ars in [illegible] conveniant
quod utraq versatur circa ea quae aliter
esse possunt, differant tamen in hoc quod
prudentia sit habitus activus a vero
habitus effectivus, quod discrimen in eo
consistit quod actio proprie loquendo acci-
piatur pro operatione humana seu actu
humano, effectio vero pro modo artefacti qua-
libet operatione in qua potissimum agentis
industria

Lis effectivus connotat operationem in qua
potissimum agentis industria spectatur
cum econtra Lis activus denotet operatio-
nem seu actum humanum ex quo
moralis resultat honestas. Et discrimen
inter prudentiam et artem
Philosophia tamen non ar[illegible] Philosophia
complectitur tantum dicit [illegible] [illegible] liberalis
quae nimirum decent hominem, vero
mechanicas seu serviles quae [illegible]
plebeios spectant [illegible]

Caput [illegible]

De causis Philosophiae

Causae vulgo numerantur [illegible] nempe fi-
nalis efficiens materialis [illegible]
[illegible] Philosophiae [illegible]
[illegible] de brevitate [illegible] solum [illegible]

Notandum

Finis itaque seu causa finalis [illegible]
et operis est cognitio veri vitae
vel potius perfectio intellectus [illegible]
cognitione, indeque optima [illegible]
et honesta vita.

Dixi interna et operantis [illegible]
et operantis varius est pro [illegible] Philosophi-
rum affectione. potest enim [illegible]
Philosophari propter lucrum vel propter
quaerendam gloriam vel melius propter
gloriam ad quam certe omnia [illegible]

Causa efficiens primaria ac praecipua est ipse Deus ut pote fons omnis sapientiae qui ~~adamo~~ eam Adamo infudisse creditur, ~~a quo~~ ut ab eo postea sicut et aliae scientiae et artes in posteros transfunderentur.

Caeterum cum temporum iniuria, et hominum negligentia prorsus collapsa videretur quidam praestantes viri inter quos eminent Zeneo eleates Thales Millesius Pythagoras Socrates Plato Aristoteles, eam restaurare enixi sunt. his autem gradibus progressi aestimantur

1mo Admirati sunt plures naturae effectus quorum causas ignorabant, eosque suspenso judicio attentius aspexere

2do ~~hinc~~ inde orta est cupiditas latentes huiusmodi effectuum cognoscendi causas

3tio Secuta est diligens illarum inquisitio

4to fructus illius inquisitionis fuit earum causarum inventio multiplici experientia confirmata, et ad nos usque devoluta ~~ab eo~~ ta: ~~hinc~~ eaque

Causa materialis seu materia in habitibus triplex distingui solet nempe materia ex qua, et sunt partes ex quibus constant: 2do materia in qua et est subtus habitus. 3tio materia circa quam et est eius obtus itaque

Causa materialis seu materia, ex qua philosophia constat sunt multiplices cognitiones e scientiae ~~partes~~ de quibus inquirit capite ~~Metaphysica Physica Mathematica Ethica~~

Causa materialis C Seb. 128.

...nd si intercedat medium inter facul-
...tem et obiectum, id tum dicitur obiectum
...ub quo seu intentionalis sub qua ut
...mum est obtus quo visus, ita nihil est
...lumine res videtur.

Sapientia verò stricte sumpta dici solet notitia rerum altissimarum hic autem sumi debet latiori quadam sensu, nempe pro rerum divinarum et humanarum notitia.

Scientia

Philosophia non solum virtus intellectualis est, cum intellectum perficiat in ordine ad verum verum etiam 5 eiusdem virtutis species in se continet, quas Aristoteles l. 6. Ethicor. c. 3. recenset puta intellectum seu intelligentiam sapientiam scientiam prudentiam et artem.

Intelligentia est habitus potentiae intellectivae in filis quo cognoscuntur 1ma principia cuiusmodi sunt: impossibile est idem simul esse et non esse. Totum est maius sua parte.

~~Scientia~~
Sapientia est habitus quo res ~~cognos~~ ~~praestantissimas~~ altissimas cognoscimus. per sapientiam quippe et humana et divina contemplamur.

Scientia est habitus demonstrativus rei necessariae per veras causas infallibiliter certus et [illegible] [illegible] rei necess[illegible] [illegible] ~~[illegible] scientia rei~~ [illegible] [illegible] potest se habere potest ~~tantum~~ [illegible] scientiam, sed [illegible]

Prudentia ~~dupliciter sumi potest 1mo~~ pro habitu quo [illegible] cognoscimus ea, quae ad ~~[illegible]~~ [illegible] et mores spectant unde ab [illegible] Aristotele ~~[illegible]~~ l. 6. Eth. c. 5. [illegible] habitus vera cum ratione activus circa ea, quae homini et bona et mala sunt.

Ars est habitus quo cognoscuntur [illegible] industriae effici possunt seu ~~[illegible]~~ habitus cum vera ratione effectivus.

~~Observat autem Aristoteles, quod quam~~

Institutiones
Philosophicae partim vetres partim novae
~~[illegible]~~ [illegible]
Pr[illegible] methodo comparatae

Procemium

Priusquam de singulis Philosophiae partibus disputare aggrediamur quaedam de Philosophia nobis [illegible] occurrunt ~~[illegible]~~ dilucidanda.

Caput 1mum

De nomine et ~~[illegible]~~ notione Philosophiae

Philosophia secundum eius Etimologiam nil aliud est quam amor studiumque sapientiae. Nomen autem sapientiae duobus modis sumitur nempe primo pro scientia ~~[illegible]~~ rerum altissimarum, 2do pro rerum divinarum et humanarum scientia nostra [illegible] hoc posteriori modo nomen [illegible]ntiae quod in definitione ponitur sumi debet

[illegible] rem vero definiri potest [illegible] rerum divinarum et humanarum [illegible]

Cont[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

Secundum rem [illegible] definitur scientifica [illegible] quatenus [illegible] lumine [illegible] sunt.

[illegible] mentis habitus [illegible] intelligentiam sapien[illegible] [illegible]ntiam [illegible]ntiam et artem.

[illegible] cognitio primorum [illegible] sunt, quidlibet est [illegible] totum est maius sua parte [illegible]

corpori, est anima rationalis: anima autem rationalis ā corpore est anima tantum corpori vero unita est homo.

q separata

In hac serie aliquid reprehendendum est, nam pro differentia substantiae quod admitti non potest, nisi intelligatur extensio radicalis ut dicemus in physica.

q admittitur

In hac serie aliquid reprehendendū est, nā

Deinde instituta est illa series ut Bellua nihil aliud esse videatur quam corpus sensu destitutum. cum tamen ut alibi videbimus negari non possit, quin bruta cognoscant et sentiant; unde possit aliquid in illa serie mutari; ponendo ~~substantiam~~ ~~nimirum aliam radicaliter, extensam~~ ~~penetrabiliter, aliam cognoscitivam, tunc~~ ~~substantia naturaliter impenetrabilis~~ ~~est~~ corpus, quod vel non erit vivens ut cœlum, terra &c. vel erit vivens; quod si sensu careat, erit planta: si sensitivum sit dicitur animal; animal vero aliud est irrationale ut brutum, aliud rationale ut homo.

Erunt etiam qui tandem mutationem inducant in subdivisionem spiritus hoc modo: spiritus alius est independens seu ā se: qui est DEUS, alius dependens; qui si corpori destinatus non sit, vocatur Angelus; si vero corpori sit destinatus, vocatur anima. si est mere sensitiva est anima bruti; si est ratiocinij capax, est anima hominis, quae unita corpori constituit hominem. Sed quid quid sit, schema Carthesianum categoriae substantiae sub=iicimus, ut ā Carthesianis ipsis proponitur.

1. à nobis categoria substantiæ potest poni ut ab aliis ponitur, et sic de illa nulla erit specialis difficultas.

2. Categoria accidentis tam potest continere accidentia omnia sub uno summo genere, quam si novem illarum genera ponantur: ergo nihil refert plures admittere, et consequenter duæ poni tantum debent.

~~Jam exponendæ sunt categoriæ~~

§. 4.

De Prædicamentis Recentiorum.

Aliam substantiæ categoriam, potius aliam eiusdem categoriæ dispositionem substituunt Recentiores post Cartesium in qua ex utraque parte per spiritum et corpus ad hominem usque descendunt, et quæ ob hanc ipsam rationem alteri præferenda videtur.

Substantia iuxta illos alia est extensa quæ est corpus, alia cogitans, quæ est spiritus, corpus aliud est non vivens ut cœlum et terra, aliud vivens quod est vel non progressivum, ut planta, vel est progressivum ut animal, animal aliud est mente destitutum ut Bellua. aliud præditum, quod est homo. Jam vero spiritus alius est summè perfectus, qui Deus est, alius imperfectus, qui si corpori destinatus non sit, est angelus, si destinatus sit.

4 Recentiores Philosophi post Cartesium iuxta mentem Platonis omnes categorias ad septem capitu referunt